

INHOUD

<i>Voorwoord</i>	v
Economische analyse van fiscale fraude	
Jef VUCHELEN.....	1
1. Inleiding.....	1
2. Fiscale fraude, zwartwerk, ondergrondse economie.....	2
3. Belastingontwijking.....	4
4. Economische aspecten van belastingfraude.....	5
4.1. Algemene benadering.....	5
4.2. Bespreking van enkele achterliggende hypothesen.....	10
4.2.1. De belastingvoet.....	10
4.2.2. De pakkans.....	11
4.2.3. De boetes.....	12
4.2.4. Belastingwetgeving.....	13
4.2.5. Inkomensgevolgen.....	13
4.2.6. Verdeling van de fraudeopbrengst.....	14
4.2.7. Nutsequivalentie.....	15
5. Macro-economische aspecten.....	17
5.1. De belastingopbrengst.....	17
5.2. Gevolgen voor de overheidsfinanciën.....	18
5.3. Economisch beleid.....	19
5.4. Beschikbaarheid van financiële middelen.....	19
5.5. Waarom niet meer fraude?.....	20
6. Besluit.....	22
7. Bibliografie.....	23
De dunne lijn tussen belastingontwijking en belastingontduiking?	
Bruno PEETERS.....	25
Inleiding.....	25
1. Belastingontwijking.....	26
1.1. Begrip.....	26
1.2. Methoden van belastingontwijking.....	28
1.3. Juridische grondslag van het principiële recht van de belasting- plichtige om de minst belaste weg te kiezen.....	29

1.4.	Randvoorwaarden van en (vermeende) beperkingen aan de vrije keuze van de minst belaste weg	32
1.4.1.	De Brepolsleer	32
1.4.2.	Verwerping van de theorie van de wetsontduiking	32
1.4.3.	Verwerping van de economische werkelijkheid	35
1.4.3.1.	Koppeling van het simulatiecriterium aan de economische werkelijkheid	35
1.4.3.2.	Verwerping van een algemeen rechtsbeginsel van economische werkelijkheid	36
1.4.4.	De beperkende werking van de voorwaarde geen niet-fiscale wetsbepaling te schenden	37
1.4.4.1.	De schending van een niet-fiscale wetsbepaling leidt niet noodzakelijk tot de vaststelling van veinzing en is als beperking op de vrije keuze van de minst belaste weg, niet af te leiden uit de zinsnede “ <i>sans toutefois violer aucune obligation légale</i> ” zoals verwoord in het <i>Brepols</i> -arrest	37
1.4.4.2.	Niet-tegenstelbaarheid van rechtshandelingen in geval van belastingontwijking gerealiseerd door een met dat oogmerk bewuste schending van niet fiscale wetsbepalingen van openbare orde.	39
1.4.4.3.	Analyse van de beperkende voorwaarde ‘geen wetsbepaling te schenden’ in het licht van de cassatie-rechtspraak van 5 maart 1999 en 16 oktober 2009.	42
a.	Ter ontwijking van belastingen.	43
b.	Een rechtshandeling stellen die een schending uitmaakt van een niet-fiscale bepaling van openbare orde.	45
c.	In geval van intentionele belastingontwijking door rechtshandelingen die niet-fiscale wetsbepalingen van openbare orde schenden, <i>kan</i> de administratie de <i>niet-tegenwerpelijke</i> van die rechtshandelingen vorderen	47
1.4.5.	Uitdrukkelijke wetsbepalingen die een beperking inhouden op de mogelijkheid tot belastingontwijking.	48
1.4.5.1.	Punctueel bij wet geregelde beperkingen.	48
1.4.5.2.	Algemene anti-ontwijkingsbepalingen (art. 344 § 1 WIB92, art. 18 § 2 W.Reg., art. 106, lid 2 W.Succ.)	54
1.4.5.3.	Rechtsleer	56
1.4.5.4.	Standpunt Grondwettelijk Hof	58
1.4.5.5.	Standpunt Hof van Cassatie.	58
1.4.5.6.	Kanttekeningen	63

1.4.5.7. Algemene antimisbruikbepaling inzake btw (art. 1 § 10 WBTW)	65
1.4.6. De beperkende werking van de ‘niet-veinzingsvoorwaarde’ en de grens van de ‘fiscale fraude’	66
2. Belastingontduiking	66
2.1. Inbreuk op de fiscale wet (materieel element)	67
2.1.1. Dissimulatie	68
2.1.2. Simulatie in fiscale zaken	69
2.1.2.1. Algemeen	69
2.1.2.2. Begrip	71
2.1.2.3. Onderscheid tussen een onjuiste juridische kwalificatie van een rechtshandeling en een geveinsde rechtshandeling	76
2.1.2.4. Simulatie en de schending van een niet-fiscale ‘wettelijke’ bepaling	76
2.2. Intentioneel of moreel bestanddeel	77
2.3. Belang van het onderscheid tussen belastingontduiking en belastingontwijking	79
3. Het belang van het onderscheid tussen belastingontduiking en belastingontwijking in het licht van de rechtspraak van het Europese Hof van Justitie	83
3.1. Algemeen	83
3.2. ‘Misbruik’ inzake btw: het wezenlijke doel van de transacties bestaat erin een belastingvoordeel te verkrijgen	85
3.3. ‘Misbruik’ van fundamentele verdragsvrijheden: volstrekt kunstmatige constructie	89
3.4. Krijtlijnen waarmee lidstaten vanuit EU-oogpunt rekening moeten houden	92
4. Conclusie	93

Het instellen van de fiscale strafvervolgning

Filiep DERUYCK	99
--------------------------	----

Inleiding	99
1. De voorgeschiedenis van artikel 29, 2e lid Sv.	100
2. Enkele knelpunten m.b.t. de machtiging	104
2.1. Geen vormvoorschriften of bijzondere bewijsregelen	104
2.2. Aard van de machtiging	105
2.3. De omvang van de machtiging	106
2.4. De sanctie bij het ontbreken van de machtiging	108
2.4.1. Gevallen waarin geen machtiging vereist is op basis van de wet zelf	108

2.4.2. Gevallen waarin geen machtiging vereist is op basis van de rechtspraak	111
3. Persoonlijke verzuchtingen	115
Forensische audit in België	
Frank STAELENS	117
1. 3 dagenregel	121
2. Privacyregels/Wet op de Elektronische Communicatie	121
3. Vergunning veiligheidsadviseur	122
4. Vergunning privédetective	122
Publiek-private samenwerking en fiscale fraudebestrijding	
Francis DESTERBECK	139
1. Een kort historisch overzicht	140
1.1. Algemeen	140
1.2. Het ‘Charter van de belastingplichtige’	140
1.3. Gegevensuitwisseling tussen fiscus en gerecht	141
1.3.1. Verstrekken van gegevens door de fiscus en het gerecht	141
1.3.2. Verstrekken van gegevens door het gerecht aan de fiscus	142
1.4. Het resultaat van het ‘Charter’	142
2. De parlementaire onderzoekscommissie ‘Grote fraudedossiers’	143
2.1. Algemeen	143
2.2. Aanbevelingen van de commissie	143
2.3. De kritiek van de commissie-Clerfayt	144
2.4. De publiek-private samenwerking op het gebied van de fraude- bestrijding	145
3. De forensische accountancy	146
3.1. Algemeen	146
3.2. Forensische accountants en bedrijfsrevisoren	146
4. Het Instituut van Forensische Auditoren	147
4.1. Algemeen	147
4.2. De toekomst	148
De meldings- en aangifteverplichtingen inzake fiscale fraude	
Hans SYMOENS	151
Inleiding	
1. De fiscale meldingsplicht van ambtenaren van het Openbaar Ministerie ..	152
1.1. Wetsbepaling: artikel 2 van de wet van 28 april 1999	152
1.2. Analyse	152

1.2.1. “De ambtenaren van het openbaar ministerie bij de hoven en rechtbanken”	152
1.2.2. “waarbij een strafzaak aanhangig is”	153
1.2.3. “waarvan het onderzoek indicïen van ontduiking aan het licht brengt”	158
1.2.4. “inzake directe of indirecte belastingen”	159
1.2.5. “zullen onmiddellijk de Minister van Financiën inlichten”	160
1.3. Meldingsplicht versus meldingsrecht	160
2. De fiscale meldingsplicht van de Kansspelcommissie	162
2.1. Wetsbepalingen	162
2.2. Analyse	164
2.2.1. “De kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers”	164
2.2.2. “moet de minister van Financiën”	164
2.2.3. “er onverwijld van in kennis stellen”	165
2.2.4. “dat zij bij een orgaan dat zij controleert”	165
2.2.5. “concrete elementen heeft vastgesteld die vermoedelijk wijzen op het bestaan of op de voorbereiding van een mechanisme, gericht op fiscale fraude”	165
3. De fiscale meldingsplicht van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen.	166
3.1. Wetsbepaling: artikel 46 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten	166
3.2. Analyse	167
3.2.1. “De CBFA doet evenwel bij het gerecht aangifte”	167
3.2.2. “van de bijzondere mechanismen”	168
3.2.3. “die door (een onderneming) die onder haar toezicht staat, zijn opgezet”	168
3.2.4. “met als doel of gevolg fiscale fraude”	168
3.2.5. “door derden te bevorderen”	168
3.2.6. “wanneer zij er kennis van heeft dat deze bijzondere mechanismen voor (de onderneming) zelf als dader, mededader of medeplichtige, een onder het strafrecht vallend fiscaal misdrijf vormen dat strafrechtelijk kan bestraft worden”	169
4. De meldingsplicht van de in de wet van 11 januari 1993 opgesomde instellingen en personen (de preventieve antiwitwaswet)	169
4.1. De 13 fraude-indicatoren van artikel 2 KB van 3 juni 2007: indicatief of imperatief?	170
4.1.1. Het wettelijk kader	170

4.1.2. De controverse: imperatief of indicatief	172
4.1.3. Analyse.	173
4.1.4. Besluit.	177
4.2. Moet alle fiscale fraude ernstig en georganiseerd zijn om onder de wet van 11 januari 1993 te vallen?	177
Het witwassen van fiscale vermogensvoordelen	
Stijn DE MEULENAER	181
1. Inleiding	181
1.1. Het eerste witwasmisdrijf: artikel 505, eerste lid, 2° Sw.	182
1.2. Het tweede en het derde witwasmisdrijf: artikel 505, eerste lid, 3° en 4° Sw.	183
1.3. Conclusie.	183
2. Witwassen <i>in fiscalibus</i>	184
2.1. Drie stellingen	184
2.2. Van drie stellingen naar twee.	186
2.3. Witwassen <i>in fiscalibus</i> sedert 2 september 2007	189
2.3.1. Het tweede witwasmisdrijf blijft buiten beschouwing	189
2.3.2. Het eerste en het derde witwasmisdrijf.	190
2.3.2.1. Ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang worden aangewend.	191
2.3.2.2. De toepassing in de tijd.	193
2.3.2.3. De toepassingsvoorwaarde voor meldingsplichtige beroepen	194
3. Enkele bijzondere aandachtspunten.	195
3.1. Voortdurend of aflopend karakter?	195
3.2. De link met het basismisdrijf doorbroken, of toch weer niet?	197
3.2.1. Het fiscale basismisdrijf.	198
3.2.2. Het basismisdrijf dat in het buitenland werd gepleegd	198
Fiscaal-administratieve sanctionering en rechtsbescherming	
Michel MAUS	201
1. Inleiding	201
2. Rechtsbescherming door toepassing van het legaliteitsbeginsel	201
3. Rechtsbescherming door toepassing van de beginselen van behoorlijk bestuur.	203
3.1. Algemeen.	203
3.2. Formele vereiste: de motivering van fiscaal-administratieve sancties.	205

3.3. Materiële vereisten: de eerbiediging van het fairplay- en het redelijkheidsbeginsel	209
4. De rechtsbescherming door toepassing van artikel 6 EVRM	210
4.1. Algemeen	210
4.2. Draagwijdte van de strafrechtelijke aanknopingsfactor van artikel 6 EVRM	212
4.3. Het strafrechtelijk karakter van de fiscaal-administratieve sancties in de zin van artikel 6 EVRM	214
4.4. Juridische gevolgen van de toepasbaarheid van artikel 6 EVRM op de fiscale sancties	218
4.4.1. Het recht op toegang tot een rechterlijke instantie met volle rechtsmacht	218
4.4.1.1. Algemeen	218
4.4.1.2. Het beperken van de ‘toegang tot de rechter’	220
4.4.1.3. ‘Vernietiging’ of ‘matiging’ van een onredelijke fiscale sanctie	222
4.4.1.4. Het aannemen van ‘verzachtende omstandigheden’ bij het beoordelen van een fiscale sanctie	223
4.4.1.5. Mogelijkheid tot het opleggen van een sanctie met ‘(probatie)opschorting’ of met ‘(probatie-)uitstel’	226
4.4.2. Het recht op een eerlijke en openbare behandeling van het geschil	227
4.4.2.1. Algemeen	227
4.4.2.2. Het recht op een eerlijk proces en de inzage van het fiscaal-administratief dossier	228
4.4.2.3. Het recht op een eerlijk proces en het strafrechtelijk zwijgrecht	231
a. Algemeen	231
b. De rechtspraak van het EHRM met betrekking tot het zwijgrecht uit artikel 6 EVRM	232
c. Toepassing van het <i>nemo tenetur</i> -beginsel in belastingzaken	234
4.4.2.4. Het recht op een openbare en tegensprekelijke behandeling van het geschil.	241
4.4.3. Het recht op de behandeling van zijn zaak binnen een redelijke termijn	242
4.4.4. Het recht op het vermoeden van onschuld.	243
4.4.5. Het recht om geen twee keer voor dezelfde feiten te worden bestraft	245
4.4.5.1. Algemeen	245
4.4.5.2. De cumulatie van fiscale (straf)sancties volgens het Hof van Cassatie	247

4.4.5.3. De cumulatie van fiscale (straf)sancties volgens het Grondwettelijk Hof	248
4.4.5.4. De cumulatie van fiscale (straf)sancties volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.	249
5. Rechtsbescherming door toepassing van artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM	251
6. Besluit	252

Wapengelijkheid en andere aspecten van het recht op een eerlijk fiscaal strafproces

Caroline VANDERKERKEN	253
1. Het recht op een eerlijk proces in het algemeen	253
2. Het recht op een eerlijk proces in zuiver fiscale geschillen.	254
2.1. Wapengelijkheid.	256
2.2. Redelijke termijn: geen werking voor burgerrechtelijke gevolgen van een fiscaal misdrijf en voor een ‘zuiver’ fiscaal geschil.	258
3. Het recht op een eerlijk proces in fiscaal strafrechtelijke geschillen	260
3.1. Algemeen.	260
3.2. De ‘samenwerking’ tussen fiscus en gerecht in het huidige fiscaal strafvervolgingsrecht.	261
3.2.1. De gedetacheerde fiscale ambtenaren: personenverkeer tussen fiscus en gerecht	261
3.2.1.1. Bij eerbiediging van de scheiding tussen fiscaal onderzoek en strafonderzoek.	262
3.2.1.2. Bij een schending van de vereiste van scheiding tussen fiscaal onderzoek en strafonderzoek	263
3.2.1.3. Conclusie.	264
3.2.1.4. Komend recht?	265
3.2.2. De ‘eigenlijke’ samenwerking tussen gerecht en fiscus: het gegevensverkeer van het fiscaal onderzoek naar het strafrechtelijk onderzoek.	266
3.2.2.1. Aangifte en advies en de strafvervolgning.	266
3.2.2.2. De mededeling van gegevens uit het fiscaal dossier aan het parket, spontaan of op verzoek	268
3.2.2.3. De fiscale ambtenaren als getuige.	272
3.3. De inzage door de administratie in de stukken van het strafonderzoek en de aanwending van die gegevens	276

Administratieve bijstand in fiscale strafzaken	
Johan SPEECKE	281
1. Inleiding	281
2. De wet van 8 augustus 1980	282
3. De wet van 4 augustus 1986 en daarop volgende wetswijzigingen	285
3.1. Doel van de wetwijziging in 1986	285
3.2. De rol van de fiscale ambtenaren in het opsporingsonderzoek	286
3.2.1. Algemeen: beperking tot de rol van getuige	286
3.2.2. Processen-verbaal	288
3.2.3. Eerste uitzondering op de rol van getuige: wijziging doorgevoerd door de wet van 28 december 1992	289
3.2.4. Tweede uitzondering op de rol van getuige: wijziging doorgevoerd door de wet van 30 maart 1994	291
3.2.5. Bijzondere bevoegdheid: de aangifte van misdrijven	293
3.2.6. Bijzondere bevoegdheid: de vraag om advies	294
3.3. De rol van fiscale ambtenaren in het gerechtelijk onderzoek	296
3.3.1. Algemeen: verbod om anders dan als getuige op te treden	296
3.3.2. Uitzondering op deze rol van getuige	298
3.4. Inzake douane en accijnzen	299
3.5. Het College van Procureurs-generaal	300
4. De procedure voor het vonnisgerecht of de fiscus als burgerlijke partij ..	301
4.1. Er bestaat heel wat verwarring over de vraag of de Belgische Staat als belastingheffende overheid zich burgerlijke partij kan stellen voor de strafrechter met als doel de veroordeling te verkrijgen van de beklaagde tot het betalen van de ontdoken rechten	301
4.2. De <i>status questionis</i> is als volgt	303
Internationale en Europese wederzijdse rechtshulp in fiscale strafzaken in Belgisch perspectief	
Luc HUYBRECHTS	307
Inleiding	307
1. Rechtsbronnen, bevoegde rechterlijke overheden en ondersteunings- organen	309
1.1. Rechtsbronnen	309
1.1.1. België	309
1.1.2. Benelux	310
1.1.3. Europese Unie en Schengen-ruimte	310
1.1.3.1. Verdragen en overeenkomsten	310
1.1.3.2. Kaderbesluiten	311
1.2. Belgische autoriteiten gelast met de internationale samenwerking ..	312
1.2.1. Rechterlijke autoriteiten	312

1.2.2.	Politiediensten	313
1.2.3.	Omzendbrieven	313
1.3.	Organen ter ondersteuning van de internationale samenwerking . .	314
1.3.1.	Verbindingsofficieren	314
1.3.2.	Europees Justitieel Netwerk	314
1.3.3.	Eurojust	315
1.3.4.	OLAF	315
2.	Uitlevering en overlevering	316
2.1.	Definitie	316
2.2.	Uitlevering.	316
2.2.1.	Door België toegestane uitlevering (passieve uitlevering). . .	316
2.2.1.1.	Algemene regels	316
2.2.1.2.	Weigeringsgronden	317
2.2.1.3.	Procedureregeling	319
2.2.1.4.	Rogatoire commissies	319
2.2.2.	Aan België gevraagde uitlevering (actieve uitlevering)	319
2.2.3.	Uitlevering voor fiscale misdrijven	320
2.2.3.1.	Europees uitleveringsverdrag (1957)	320
2.2.3.2.	Benelux-uitleveringsverdrag (1962)	321
2.2.3.3.	Schengen-uitvoeringsovereenkomst (1990).	321
2.2.3.4.	Europese uitleveringsovereenkomst (1996)	322
2.3.	Europees aanhoudingsbevel.	323
2.3.1.	Kaderbesluit-EAB.	323
2.3.2.	Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een andere lidstaat	324
2.3.2.1.	Algemene regels	324
2.3.2.2.	Weigeringsgronden	324
2.3.2.3.	Procedureregeling	326
2.3.2.4.	Inbeslagneming en overdracht van voorwerpen	326
2.3.3.	Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd door België	326
2.3.4.	Overlevering voor fiscale misdrijven.	327
3.	Rogatoire commissies	328
3.1.	Definitie.	328
3.2.	Belgische wetgeving.	328
3.2.1.	Algemeen	328
3.2.2.	Passieve rechtshulp.	329
3.2.2.1.	Algemene regels	329
3.2.2.2.	Weigeringsgronden	331
3.2.2.3.	Procedure van tenuitvoerlegging	331
3.2.2.4.	Huiszoeking en inbeslagneming.	331
3.2.3.	Gemeenschappelijke onderzoeksteams	333
3.2.3.1.	Oprichting, leiding en onderzoekshandelingen	333

3.2.3.2. Aanwezigheid van buitenlandse fiscale ambtenaren	333
3.3. Internationale rechtsinstrumenten	334
3.3.1. Europese rechtsinstrumenten.	334
3.3.1.1. Algemene regels	334
a. Inhoud en vertaling van de rogatoire commissies	334
b. Toezending	335
c. Huiszoeking en inbeslagneming.	335
3.3.1.2. Fiscale misdrijven	336
a. Zwitserland.	337
b. Luxemburg	339
3.3.2. Schengen-uitvoeringsovereenkomst	340
3.3.3. Benelux-rechtsinstrumenten	341
3.3.3.1. Benelux-uitleveringsverdrag	341
3.3.3.2. Benelux-samenwerkingsovereenkomst	342
3.3.4. Europees aanhoudingsbevel	343
4. Gebruik van in het buitenland verkregen bewijs	344
4.1. Algemene regels	344
4.2. Door een rogatoire commissie verkregen bewijs	346
4.2.1. Eigenlijke toetsing	346
4.2.2. Uitsluiting van het onregelmatige bewijs	347
4.3. Toevallig in het buitenland vernomen gegevens.	349
4.3.1. Bij een zending met een rogatoire commissie naar het buitenland	349
4.3.2. Bij de deelneming aan een gemeenschappelijk onderzoeksteam	350
4.4. Vrijwillig overgemaakte gegevens	351

Onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale strafzaken

Leo DE BROECK en Jo ROSELETH	353
--	-----

1. Inleiding	353
2. Onrechtmatig verkregen bewijs in strafzaken	354
3. Onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale strafzaken	357
4. Bewijsuitsluiting van onrechtmatig bewijs in fiscale strafzaken	359
4.1. Bewijsuitsluiting van onrechtmatig bewijs in strafzaken	359
4.1.1. Onrechtmatigheid begaan door een derde.	360
4.1.2. Onrechtmatigheid begaan door de overheid	361
4.2. Bewijsuitsluiting van onrechtmatig bewijs in fiscale strafzaken	365
4.2.1. Onrechtmatigheid begaan door een derde.	365
4.2.2. Onrechtmatigheid begaan door de overheid	366
4.2.2.1. Nietigheden	366

4.2.2.2.	Schending van het recht op een eerlijk proces	368
4.2.2.3.	Onbetrouwbaarheid van het bewijs	373
4.2.3.	Gebruik in fiscale zaken van onrechtmatig bewijs in fiscale strafzaken	374
5.	Het onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale zaken	374
5.1.	De rechtsgrond voor de bewijsuitsluiting in fiscale procedures.	375
5.1.1.	Geen algemeen wettelijk of algemeen rechtsbeginsel voorhanden	375
5.1.2.	De ‘beginselen van behoorlijk bestuur’ als algemene rechtsgrond voor de bewijsuitsluiting.	377
5.2.	Praktijktoepassingen van de bewijsuitsluitingsregel in fiscale zaken	381
5.2.1.	Bewijsuitsluiting in geval van normschending door de fiscus zelf	381
5.2.2.	Nuanceringen van de bewijsuitsluitingsregel in geval van onrechtmatig bewijs afkomstig van een derde.	383
5.2.3.	Invloed van de toenmalig correctionele <i>KB Lux</i> -zaak op de fiscale procedures.	384
5.2.3.1.	De strafrechtelijke vordering tegen <i>KB Lux</i> -klanten .	385
5.2.3.2.	De fiscale vordering tegen <i>KB Lux</i> -klanten.	385
5.2.4.	Voorlopige conclusie met betrekking tot het lot van het onrechtmatig bewijs in fiscale zaken	389
5.3.	Toepasbaarheid van de Antigoonrechtspraak <i>in fiscalibus</i> ?	390
5.4.	Gevolgen van de bewijsuitsluiting van het onrechtmatig verkregen bewijs in de belastingsfeer	392
5.4.1.	Probleemstelling.	392
5.4.2.	De invloed van de bewijsuitsluiting op de geldigheid van de fiscale aanslag	392
5.4.3.	De vernietiging van de aanslag wegens onrechtmatig bewijs en de mogelijkheid voor de fiscus tot het vestigen van een nieuwe of vervangende aanslag	393
Fiscale sanctionering in lokale en regionale belastingen		
	Miguel DE JONCKHEERE en Méhdi ZAGHEDEN	395
1.	Inleiding	395
2.	Algemene concepten m.b.t. fiscale sanctionering in lokale en regionale belastingen	396
2.1.	Strafrechtelijk legaliteitsbeginsel en fiscaal legaliteitsbeginsel.	396
2.1.1.	Begrippen.	396
2.1.2.	Het fiscaal legaliteitsbeginsel en de sanctie	397
2.1.3.	Gebonden bevoegdheid van de administratie.	399

2.2.	Strafrechtelijke en administratieve sancties	400
2.2.1.	Begrippen.	400
2.2.2.	Administratieve sancties en administratie	401
2.2.2.1.	Motiveringsplicht.	402
2.2.2.2.	Evenredigheidsbeginsel	404
2.2.3.	Penaal karakter van administratieve sancties.	404
2.2.4.	Matiging en kwijtschelding van boeten door de rechter	406
3.	Fiscale sanctionering in de regionale belastingen: bevoegdheids- aspecten.	408
3.1.	De oneigenlijke gewestbelastingen	408
3.2.	De eigenlijke gewestbelastingen	409
3.2.1.	Strafrechtelijke sancties.	410
3.2.1.1.	Artikel 11 BWHI	410
3.2.1.2.	De impliciete bevoegdheden van art 10 BWHI	411
3.2.2.	Administratieve sancties: bevoegdheid inherent aan de fiscale bevoegdheid?	412
4.	Fiscale sanctionering bij lokale belastingen: bevoegdheidsaspecten.	414
4.1.	De rol en de bevoegdheid van de gemeenten en provincies	414
4.1.1.	De onbevoegdheid m.b.t. het eigen formeel fiscaal recht.	414
4.1.2.	Een in de belastingverordening op te nemen regeling.	417
4.1.3.	De gebonden bevoegdheid van de ‘lokale administratie’	418
4.2.	De rol en de bevoegdheid van de gewesten	419
4.2.1.	Algemeen.	419
4.2.2.	Het invoeren van administratieve sancties	421
4.2.3.	Het invoeren van strafsancties.	423
5.	Fiscale sanctionering bij regionale belastingen: de praktijk.	424
5.1.	De eigenlijke gewestbelastingen	424
5.1.1.	Vlaanderen	424
5.1.1.1.	Strafsancties	424
5.1.1.2.	Administratieve sancties	425
a.	De Vlaamse belasting op afvalstoffen	425
b.	De Vlaamse belasting op waterverontreiniging.	425
c.	De Vlaamse belasting op leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimten.	426
d.	De Vlaamse belasting op (leegstaande, verwaarloosde, ongeschikte of onbewoonbare gebouwen of woningen.	426
e.	De Vlaamse heffingen op grondwaterwinning en op watervang.	427
5.1.2.	Wallonië.	428
5.1.2.1.	Strafrechtelijke sancties	428
5.1.2.2.	Administratieve sancties	428

5.1.3.	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	429
5.1.3.1.	Strafrechtelijke sancties	429
5.1.3.2.	Administratieve sancties	429
a.	De Brusselse belasting op de bezetter van bebouwde eigendommen en houders van een zakelijk recht op niet voor bewoning bestemde gebouwen	429
b.	De Brusselse heffing op de lozing van afvalwater	430
5.2.	De oneigenlijke gewestbelastingen	430
5.2.1.	Vlaanderen	431
5.2.2.	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	432
6.	Fiscale sanctionering bij lokale belastingen: de praktijk.	432
6.1.	Historiek	432
6.1.1.	De wet van 29 april 1819	432
6.1.2.	De wetten van 5 juli 1871 en 12 juli 1922	436
6.1.3.	De wetten van 23 december 1986 en 24 december 1996	437
6.1.4.	De decreten van 27 mei 2004 en 30 mei 2008	439
6.2.	Fiscale sancties volgens de wet van 24 december 1996	440
6.2.1.	Toepassingsgebied	440
6.2.2.	De belastingverhoging van artikel 6	440
6.2.3.	De verwijzingsbepaling van artikel 12	448
6.2.3.1.	Fatale onduidelijkheid?	448
6.2.3.2.	Opname in het belastingreglement?	451
6.2.3.3.	Welke bepalingen van Hoofdstuk 10?	452
6.3.	Fiscale sancties volgens de Code de la démocratie locale et de la décentralisation	453
6.4.	Fiscale sancties in Vlaamse gemeenten en provincies	454
6.4.1.	Toepassingsgebied	454
6.4.2.	De belastingverhoging van artikel 7	455
6.4.3.	De administratieve geldboete van artikel 8	459
6.4.4.	De verwijzingsbepaling van artikel 11	464
Iteratieve knelpunten van douane- en accijnsstrafrecht		
	Eric VAN DOOREN	465
Inleiding		465
1.	Elementen van strafvordering	466
1.1.	Initiatiefrecht	466
1.2.	Samenhangende vervolgingen	471
1.2.1.	Strafvervolging en rechtspleging	471
1.2.2.	Straftoemeting	473

1.3. Gerechtelijk onderzoek	475
2. De burgerlijke vordering tot betaling van rechten	477
3. Het moreel element van douanemisdrijven.	483
4. Verzachtende omstandigheden en geldboeten	492
4.1. Precedente wetgeving	493
4.2. Wijzigingswetgeving van 21 december 2009.	493
4.2.1. Verreikende wijzigingen	493
4.2.2. Genese	496
4.3. Consideraties	503
5. Besluit	504
De strafbaarstelling inzake fiscale fraude	
Bart SPRIET.	505
1. Situering	505
1.1. Bedoeld misdrijf.	505
1.2. Wettelijke volgorde en onderscheiden strafmaat van de twee fiscale basismisdrijven.	506
2. Misdrijf van fiscale fraude	510
2.1. Inhoud van de misdrijfnorm fiscale fraude (constitutieve bestanddelen)	510
2.1.1. Materieel misdrijfbestanddeel (materiële gedraging).	511
2.1.2. Moreel misdrijfbestanddeel: bijzonder opzet.	516
2.2. Strafbare deelneming aan fiscale fraude	523
2.2.1. Toepasselijkheid van het gemeenrechtelijk regime van strafbare deelneming.	523
2.2.2. Vereiste van deelnemingsopzet	525
2.3. Fiscale fraude en gemeenrechtelijke fraude: <i>lex specialis</i> – <i>lex generalis</i> regel <i>versus</i> eendaadsesamenloopregel	532
3. Bestrafing van fiscale fraude.	537
3.1. Strafnormen uit de fiscale wetboeken.	537
3.1.1. Verplichte hoofdstraf.	538
3.1.2. Facultatieve bijkomende straffen	540
3.2. Beroepsverbod uit het KB nr. 22 van 24 oktober 1934.	542
3.2.1. Algemeen.	542
3.2.2. Bijkomende straf van facultatieve en tijdelijke aard	543
3.2.3. Inhoud van het beroepsverbod.	546
3.2.4. Strafbare inbreuk op het beroepsverbod	546
4. Schema inzake misdrijf- en strafnorm.	549
4.1. Fiscale fraude inzake WIB92	549
4.2. Fiscale fraude inzake WBTW	550

De verjaring van de fiscale valsheid in geschriften en van het gebruik van valse stukken: een stand van zaken	
Alain DE NAUW	553
1. De traditionele rechtspraak	554
2. Nieuwe rechtspraak m.b.t. valsheid en gebruik van gemeen recht	556
3. Heeft die nieuwe rechtspraak gevolgen voor de verjaring van de fiscale valsheid in geschriften en het gebruik van valse stukken?	560
4. Besluit	564
 Het beslag in (fiscale) strafzaken	
Patrick WAETERINCKX	567
1. Inleiding	567
2. Het vermogensvoordeel	572
3. De <i>definitieve</i> ontneming van de vermogensvoordelen – de voordeelsontneming	577
3.1. Begripsafbakening	577
3.2. Basisprincipes van de voordeelsontneming met impact op het beslag in strafzaken	578
3.2.1. Objectconfiscatie = de regel; waardeconfiscatie = subsidiair systeem	578
3.2.2. Het proportionaliteitsbeginsel in het bijzonder	581
4. De <i>tijdelijke</i> ontneming van de vermogensvoordelen – het beslag in strafzaken	582
4.1. Definitie	582
4.2. Het voorwerp van het beslag	584
4.2.1. Zaken die een relatie vertonen met de strafvordering	584
4.2.2. Vermogensvoordelen die geen relatie vertonen met de strafvordering	585
4.2.2.1. Algemeen	585
4.2.2.2. De proportionaliteit	587
4.2.2.3. Het belang van een zo correct mogelijke kwalificatie van de ernstige en concrete aanwijzingen	590
4.2.2.4. Witwassen	593
4.2.3. Supplementaire vermogensvoordelen	594
4.2.4. Onroerende goederen	595
4.3. De (precaire) verhouding tussen het strafrechtelijk beslag en het civielrechtelijk beslag	600
4.3.1. Algemeen	600
4.3.2. Verhaal van de schuldeisers?	603
4.3.2.1. Strafrechtelijk kort geding	603
4.3.2.2. De beslagrechter?	606

4.4. Een vreemde eend in de bijt, artikel 91 Sv. – de voorlopige maatregelen ten aanzien van rechtspersonen tijdens het gerechtelijk onderzoek.	608
4.5. Schets van de internationale rechtshulp.	611
4.5.1. Algemeen.	611
4.5.2. Overzicht rechtshulpverdragen	612
4.5.3. De kaderbesluiten.	617
4.5.4. Evaluatie.	625
Bijzondere verbeurdverklaring in fiscale zaken	
Joëlle ROZIE	627
1. Inleiding	627
2. Geen uitsluiting van voordeelsontneming voor fiscale misdrijven.	628
3. Aandachtspunt bij witwassen: uitzonderingsregime voor gewone fiscale fraude.	630
4. Bewijslast.	632
5. Ramingsperikelen <i>in fiscalibus</i>	636
5.1. De begrotingswijze van de vermogensvoordelen	636
5.2. Voordeelsontneming en belastingheffing: <i>bis in idem</i> ?	638
5.3. Eerbiediging van het evenredigheidsprincipe.	645
Het strafonderzoek: een goudmijn voor de fiscale administratie	
Christiaan BARBIER	649
1. Omkadering	649
2. Inzage van strafdossier door administratie.	651
2.1. Hoe wordt de administratie op de hoogte gebracht van de (fiscale) strafonderzoeken?	651
2.2. De wettelijke basis	653
2.3. De machtiging aan de fiscale administratie tot inzage van een strafdossier	654
2.3.1. Voorafgaand verzoek tot inzage en een uitdrukkelijke machtiging van de procureur-generaal.	654
2.3.2. Draagwijdte van de machtiging verleend door de procureur-generaal, federale procureur of auditeur-generaal	657
2.3.2.1. De machtiging tot inzage kan (on)beperkt zijn, dan wel geweigerd worden	657
2.3.2.2. Geen mogelijkheid tot hoger beroep.	658
2.3.2.3. Heeft de machtiging tot inzage ook een invloed op het later gebruik van de verkregen inlichtingen?	659
2.3.2.4. Impliceert de machtiging tot inzage <i>ipso facto</i> een machtiging tot kopiename?	660

2.3.3. Bewijslast van het verzoek tot inzage en de machtiging tot inzage ligt bij fiscus	661
3. Burgerlijkepartijstelling <i>versus</i> artikel 327 WIB	663
3.1. Inzage strafdossier door fiscus als burgerlijke partij	663
3.2. Fiscale repercussies van de inzage als burgerlijke partij	664
3.3. Fiscaal gebruik van strafgegevens door burgerlijke partij.	665
4. Gegevensverkeer van strafdossier naar fiscaal dossier	667
4.1. Fiscaal gebruik van inlichtingen uit het strafdossier	667
4.1.1. Gebruik van inlichtingen tegen verdachte, burgerlijke partij en zelfs derden in het strafdossier	667
4.1.2. Gebruik van inlichtingen zelfs vóór het sluiten van het strafonderzoek	668
4.1.3. Risico op schending van de rechten van verdediging van de belastingplichtige blijft in de fiscale procedure bestaan . . .	670
4.1.4. Wanneer kan de belastingplichtige zich beroepen op het <i>nemo tenetur</i> -beginsel?	671
4.2. De inzage <i>versus</i> de fiscale controle- en aanslagtermijnen	672
4.2.1. De inzage van een strafdossier is geen fiscale onderzoeksverrichting	672
4.2.2. Spanningsveld: inzage strafdossier met artikel 333, lid 3 WIB en met artikel 354, lid 2 WIB	673
4.2.2.1. Administratie heeft vaak kennis van indiciën inzake belastingfraude vóór de inzage.	673
4.2.2.2. Administratie neemt soms ‘onbevooroordeeld’ inzage van een strafdossier.	675
4.2.3. Mogelijkheid tot onderzoek van strafdossier ondanks toepassing van artikel 358 § 1, 3° WIB	676
5. (On)rechtstreekse gevolgen van inzage door de administratie voor belastingplichtige.	677
5.1. Mogelijkheid tot omzeiling van het fiscaal bankgeheim.	677
5.2. Mogelijkheid tot omzeiling van het beroepsgeheim	679
6. Conclusie.	679
 Zwarte vermogens, fiscale regularisatie en vermogensplanning Luc BATSELIER en Johny PIRRON	 683
1. Wetgeving fiscale regularisatie	683
1.1. De sommen, inkomsten en waarden die kunnen worden geregulariseerd.	683
1.2. Verschuldigde heffing	684
1.2.1. Overige inkomsten.	684
1.2.2. Beroepsinkomsten	684

1.2.3. Btw-handelingen	684
1.3. Geen uitwerking regularisatie	685
1.4. Melding CFI	685
1.5. Contactpunt Regularisaties	685
2. Praktische werkwijze Contactpunt Regularisaties.	686
2.1. Overige inkomsten.	686
2.2. Beroepsinkomsten	688
2.3. Btw-handelingen	688
3. Besluiten en opmerkingen	689
Bijlagen	691
Belastingontduiking en problemen van fiscale invordering	
Mark DELANOTE	695
1. Het stellen van zakelijke zekerheden en persoonlijke waarborgen	696
1.1. Algemeen	696
1.2. Het doel van de regeling	697
1.3. De wettelijke vertaling.	698
2. Specifieke beslag- en aanverwante maatregelen	698
2.1. Proactief bewarend en administratief beslag bij verdachte btw-transacties	699
2.2. Bewarend derdenbeslag bij verdachte transacties.	700
2.2.1. Het bijzonder vereenvoudigd fiscaal derdenbeslag bij de overdracht van voor hypotheek vatbare goederen	700
2.2.2. Het bijzonder vereenvoudigd fiscaal derdenbeslag bij openbare verkopen	701
2.3. Fiscaal uitvoerend beslag zonder dwangbevel.	702
2.4. Aanverwante invorderingswaarborgen	702
2.4.1. Verplichtingen van kredietinstellingen	702
2.4.2. Inhoudings- en doorstortingsverplichtingen.	704
3. Niet-tegenwerpbaarheid van de gewraakte handeling	705
3.1. Gemeenrechtelijke pauliaanse vordering.	705
3.1.1. De vereiste van een opeisbare belastingschuld voor het instellen van de vordering.	706
3.1.2. De vereiste van (het principe van) de schuld vóór de gewraakte handeling	707
3.2. Fiscaalrechtelijke toepassing: de overdracht van een handelszaak ..	709
3.2.1. Algemeen	709
3.2.2. Een objectieve toepassing van de pauliaanse vordering	710
3.2.3. De anterioriteitsvereiste?	711
4. Vorderingen uit onrechtmatige daad	711

5. Derdenaansprakelijkheid	713
5.1. Algemeen	713
5.2. De ‘subjectieve’ derdenaansprakelijkheid	715
5.2.1. De tot derde-aansprakelijke veroordeelde derde-beslagene ..	715
5.2.2. Bestuurdersaansprakelijkheid voor btw- en/of bedrijfs- voorheffingschulden	717
5.2.3. Derdenaansprakelijkheid ingevolge veroordeling voor fiscale misdrijven	719
5.2.4. Derdenaansprakelijkheid in geval van btw-fraude	721
5.3. De ‘objectieve’ derdenaansprakelijkheid	722
5.3.1. Derdenaansprakelijkheid voor de belastingschulden van een aannemer	722
5.3.1.1. De geïsoleerde typehandeling	722
5.3.1.2. De geïsoleerde typehandeling <i>in concreto</i>	723
5.3.1.3. Het herstellend karakter van de sanctie	723
5.3.2. Derdenaansprakelijkheid bij de overdracht van een geheel van goederen	724
5.3.2.1. De geïsoleerde typehandeling	724
5.3.2.2. De geïsoleerde typehandeling <i>in concreto</i>	724
5.3.2.3. Het herstellend karakter van de sanctie	725
5.3.3. Derdenaansprakelijkheid bij de overdracht van kasgeld- vennootschappen	726
5.3.3.1. De geïsoleerde typehandeling	726
5.3.3.2. De geïsoleerde typehandeling <i>in concreto</i>	728
5.3.3.3. Het herstellend karakter van de sanctie	729
6. Besluit	731
 Waarden en normen voor de BBi	
Karel ANTHONISSEN en Gerda VERVECKEN	733
 1. Mensenrechten als hoogste norm	734
2. Gelijkheid als verzachtende omstandigheid	738
3. Legaliteit en gelijkheid als voornaamste waarde	740
4. Behoorlijk bestuur als evidente opdracht	740
5. Informatie als essentiële voorwaarde	741
6. Een antwoord op de meeste nietigheden	745
7. Een sterke doelgerichtheid	746
8. Goede verhoudingen met de procureur als streefdoel	748
9. “ <i>Una via</i> ” en efficiëntie als noodzaak	749
10. Méér fraudezaken kunnen vervolgen	753
11. Enkele beschouwingen over opzet	754
12. Internationaal gaan werken	755

13. Betaling van de ontdoken belasting als rechtsherstel	756
14. Proportionaliteit	757
15. Minnelijke regeling als oplossing	759
16. Nawoord	759